

Слижук О. А. Система вмінь кваліфікованого читача в змісті підручника української літератури для 5 класу. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2023 рік.* Київ : Пед. думка, 2023.

Система вмінь кваліфікованого читача в змісті підручника української літератури для 5 класу

О. А. Слижук,

кандидат педагогічних наук, доцент,

провідний науковий співробітник

відділу навчання української мови та літератури

Сучасна шкільна літературна освіта в Україні перебуває на етапі оновлення, пошуку ефективних методик і технологій, які сприяють формуванню особистості читача нової цифрової епохи. Актуальною у цьому контексті є підготовка підручників української літератури, які враховують освітні потреби учнів у формуванні читацької грамотності.

У методичному апараті підготовленого авторським колективом Інституту педагогіки НАПН України (Таміла Яценко, Василь Пахаренко, Олеся Слижук) підручника «Українська література. 5 клас» передбачено виконання запитань і завдань, орієнтованих на формування цілісної системи вмінь кваліфікованого читача, яка охоплює всі етапи вивчення художнього твору: 1) працювати з текстом; 2) розмірковувати про сприйняту із художнього твору інформацію; 3) осмислювати зміст і форму тексту; 4) застосовувати здобуту з навчального та художнього тексту інформацію для практичного розв'язання проблем, виявляти зв'язок прочитаного із сучасністю. Унаслідок включеності художніх творів у загальну парадигму читацької діяльності для підготовки учнів до виконання завдань PISA, виникає потреба інтеграції методів, прийомів і навчальних завдань для роботи з текстами різних типів, зокрема й з художніми.

Система завдань у згаданому підручнику враховує саме такий підхід. Формування інтерпретаційних умінь учнів відбувається на другому етапі вивчення цих художніх творів, після безпосереднього сприйняття (первісного читання) тексту творів або в процесі послідовного, взаємозв'язаного з аналітичною роботою читання. Вибір шляху вивчення твору залежить від його обсягу, жанрової й тематичної специфіки.

Наприклад, у процесі вивчення поезії Павла Тичини «Гаї шумлять» у підручнику для 5 класу передбачені запитання за текстом «Які кольори і звуки природи можна відтворити в уяві, читаючи вірш «Гаї шумлять...»?», питання для інтерпретації художнього твору «Який настрій ліричного героя цієї поезії?», запитання й завдання для осмислення змісту й форми тексту ліричного твору: «Які види пейзажу поєднано у вірші «Гаї шумлять...»?; Доведи, що у віршах «Хор лісових дзвіночків» і «Гаї шумлять...» природа постає перед читачами/читачками саме «олюдненою». Наведи й проаналізуй відповідні рядки із цих творів». Для розвитку умінь застосовувати здобуту із художнього тексту інформацію учні виконують завдання підручника: «Уяви себе

відеохудожником/відеохудожницею, що знімає кліп за цим твором. На яких кадрах, на твою думку, варто зосередити увагу?». Доповнює систему запитань і завдань за цим твором, активізує увагу читача з переважанням візуального сприйняття уведення слухових образів поезії у мистецький контекст – порівняння із пейзажем Сергія Васильківського «Околиця Кам'яної Балки».